

Конотації деякої частини фразеологічних одиниць притаманні і культурологічному компоненту, що позначає інші реалії чи власні імена в німецькомовному світі. Приміром, в німецькомовному суспільстві один з найулюбленіших і комічних героїв лялькових вистав був Каспер, на честь якого утворився фразеологізм *Kasper in der Schublade haben* (бути вагітною). Цей фразеологізм відображає посилення на багатовікову культурну традицію німецького народу та затверджує популярність цієї лялькової фігури і серед сучасної молоді. Також аналогічне німецькомовне культурологічне поєднання мають наступні сталі вирази як: *Helga Hüftspeck* (товста жінка), *gut durch den TÜV kommen* (чудово, привабливо виглядати) та деякі інші фразеологічні одиниці.

Семантична структура фразеологізмів, що використовується в межах молодіжного німецькомовного сленгу створюється насамперед завдяки прагненню мовців молодого віку надати висловлюванням певного емоційного забарвлення та експресії. В наслідок чого створюються незвичайні фразеологічні одиниці з елементами неочікуваної побудови, гротеску, гумору тощо.

Список використаних джерел і літератури:

1. Німецькі фразеологізми з компонентом на позначення фізичного стану людини: ідеографічна характеристика. // *World science*. – С. 38–46.
2. Німецькі фразеологізми з комічною конотацією на позначення зовнішності людини. // *Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского*. – 2011. – С. 191–197.

Науковий керівник: к. п. н. Левицька Л. А.

Сіренко В. О.

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

НЕГАТИВНО МАРКОВАНІ ФРАЗЕОЛОГІЗМИ У СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Вивчення фразеології як підсистеми мови передбачає поглиблену розробку як загальних, так і спеціальних питань, зокрема проблеми значення фразеологічної одиниці, її відображення у лексикографії, а також функціонування фразеологічних одиниць у сучасній німецькій мові [4]. Вивчення фразеологізмів відбувалося в різних аспектах із застосуванням різних методів і прийомів у працях низки дослідників таких як В. В. Виноградова, О. І. Молоткова, В. М. Телії, М. М. Шанського.

Визначення поняття фразеологізму, запропоновані лінгвістами, значно різняться між собою. Проте всі вони зводяться в цілому до визначення фразеологізма як якісно нової одиниці, яка має свої, лише їй притаманні ознаки [1]. О.О. Селіванова відмічає, що *фразеологізм* (від гр. *phrasis* – вислів і *logos* – слово) – у широкому розумінні стійкі, зв'язані єдністю не тотожного сумі значень складників змісту, постійно відтворювані в мовленні словосполучки або висловлення, які ґрунтуються на стереотипах етносвідомості, є репрезентантами культури народу й характеризуються образністю експресивністю [5, с. 768].

У структурі фразеологізмів представлений зв'язок емотивності з експресією і оцінкою. Конотація, на наш погляд, має структуру з трьох компонентів у системі мови: експресивного, емоційного і оцінного, і чотирьох – у системі мовлення: експресивного, емоційного, оцінного і функціонально-стилістичного. Одним із важливих аспектів є оцінний, який дозволяє розглядати мову не тільки як засіб пізнання світу, але і як засіб відображення людських почуттів, емоцій, інтенцій. Кожний процес відображення об'єктивної дійсності є оцінним, оскільки ставлення суб'єкта до об'єкту пізнання детерміновано практичними та духовними потребами людини. Оцінне відношення до явищ об'єктивної дійсності є невід'ємною складовою людського пізнання, яке позитивно або негативно відображається у мовленні [3].

Основною причиною породження мовних знаків є потреба виразити своє оцінне ставлення до позначеного. Ціннісно-оцінне ставлення людини до денотату виявляється безпосередньо у семантиці одиниць на основі конотативних, контекстуальних та дистрибутивних властивостей. Денотативні компоненти значення лексичної одиниці

складають її концептуальне ядро; конотативні компоненти включають оцінність, образність та функціонально-стилістичну маркованість [2].

Негативно маркована оцінка широко представлена в структурі фразеологізмів та може бути виражена наступною класифікацією:

1. Компетентність: *ein (dummer) Esel* – осел, дурень [6, с. 187]; *ich will Hans heißen (wenn das anders ist)* – назвіть мене дурнем (якщо я помилюся) [6, с. 310]; *wie Hase tun* – нерозумно себе поводити [6, с. 312]; *den hat der Esel im Galopp verloren* – він дурний аж світиться [6, с. 187].

2. Охайність: *wie das Schwein aus dem Stall fortlaufen* – піти, залишивши повне безладдя [7, с. 183];

3. Необізнаність: *Ein junger Hund!* – цуценя (про молоду, неосвічену людину) [6, с. 352];

4. Боязливність: *einen Hasen im Busen haben* – бути боягузом, мати заяче серце [6, с. 312].

Отже, структура оцінних фразеологізмів містить: суб'єкт, об'єкт, характер і основу оцінки. В оцінній структурі фразеологізмів завжди експліцитно виражені об'єкт і суб'єкт оцінювання, інші елементи виражаються як експліцитно, так і імпліцитно. Детальний аналіз оцінної структури вивчених одиниць виявив, що залежно від характеру оцінки встановлюється суб'єктивна думка стосовно особистості. Однак основа оцінки базується при цьому на раціональному судженні або на емоційному переживанні. Головним завданням оцінки є підсилення або послаблення позитивного емоційного стану співрозмовника.

Список використаної літератури:

1. Горохова І. В. Проблема фразеосемантичного поля в мовознавстві [Електронний ресурс] / І. В. Горохова. Режим доступу : http://www.rusnauka.com/8_NPE_2007/Philologia/21123.doc.htm

2. Іщенко Н. Г. Оцінний компонент лексичного значення слова / Н. Г. Іщенко // Філологічні трактати. К., 2010. № 3. С. 47–50.

3. Овсієнко Л.О. Експліцитно виражена оцінка в контексті німецькомовного діалогічного дискурсу / Л.О. Овсієнко // Мовознавчий вісник : зб. наук. пр. Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2015. Вип. 20. С. 136–140.

4. Овсієнко Л.О. Пейоративний аспект семантики фразеологічних одиниць сучасної німецької мови / Л.О. Овсієнко // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія : Філологічна: [зб. наук. праць]. Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2015. Вип. 51. С. 275–277.

5. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія / Олена Олександрівна Селіванова. Полтава : Довкілля-К, 2010. 844 с.

Список джерел ілюстративного матеріалу:

6. Німецько-український фразеологічний словник (НУФС) : у 2-х т. / [укл. В. І. Гаврись, О. П. Пророченко]. К.: Радянська школа, 1981. Т. I. А–К. 416 с.

7. Німецько-український фразеологічний словник (НУФС) : у 2-х т. / [укл. В. І. Гаврись, О. П. Пророченко]. К.: Радянська школа, 1981. Т. II. L–Z. 382 с.

Науковий керівник: к. ф. н. Овсієнко Л. О.

Тетеріна А. О.

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

РОЛЬ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ У ХУДОЖНІХ І ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТАХ

На сьогоднішній день фразеологія є чимось більшим аніж просто розділ лексикології. Фразеологія як наука є самостійною лінгвістичною дисципліною, яка має свій об'єкт, методи дослідження та виконує певні функції. Першим науковцем, який виділив фразеологію як самостійний розділ лексикології був Ш. Баллі. Передумови теорії фразеології були закладені в працях багатьох відомих науковців, а саме О. О. Потебні, І. І. Срезневського, О. О. Шахматова і Ф. Ф. Фортунатова та інших дослідників [2, с. 170].

Враховуючи той факт, що фразеологічна одиниця є невід'ємною частиною тексту, вона тісно пов'язана з контекстом твору. Залежно від змісту контексту або від окремого слова чи словосполучення фразеологічна одиниця набуває особливого значення. Саме це сприяє